

Izglītības un zinātnes
ministrija

PRASMJU FONDI

Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.4.1.
pasākuma "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" 2.kārta

03.10.2025.

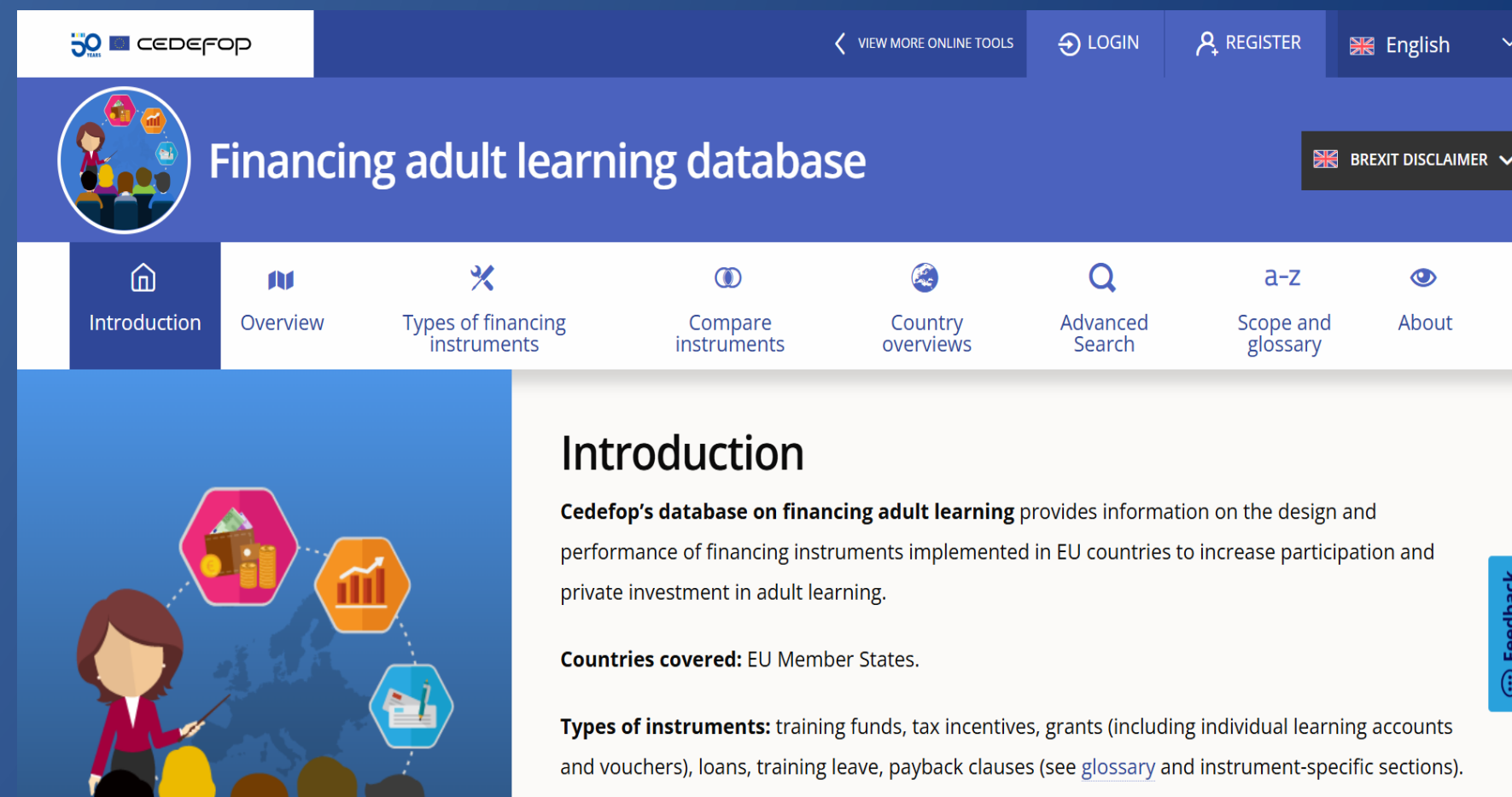
PRASMJU FONDI

ir viens no cilvēkkapitāla attīstības
finansēšanas instrumentiem

Uzņēmumiem:

- Prasmju fondi
- Granti, vaučeri
- Nodokļu atvieglojumi
- Atmaksāšanas nosacījumi

Prasmju fondi ir instruments, kas ļauj
apvienot darba devēju resursus, lai
kopīgi **finansētu mācību iespējas**.
Prasmju fondi parasti balstās uz **sociālo
dialogu**, lai attīstītu darbinieku
prasmes un nodrošinātu mācības, kas
atbilst darba tirgus vajadzībām
(OECD, 2022)

Avots: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/tools/financing-adult-learning-db>

Izglītības un zinātnes
ministrija

PRASMJU FONDI Eiropā darbojas kopš 1950-ajiem

Akūts kvalificētā darbaspēka trūkums. Pēc Otrā pasaules kara bija steidzama nepieciešamība atjaunot rūpniecību un infrastruktūru, kas prasīja kvalificētu darbaspēku. Lai to nodrošinātu, tika izveidoti Prasmju fondi (PF), kuru mērķis bija finansēt profesionālās izglītības programmas.

Rūpniecības modernizācija un tehnoloģiskā attīstība. Lai saglabātu konkurētspēju, Eiropas valstīm bija jāpaaugstina darbaspēka kvalifikācija. PF nodrošināja finansiālos resursus nepārtrauktai profesionālajai izglītībai, veicinot darbinieku spēju pielāgoties jaunajām tehnoloģijām.

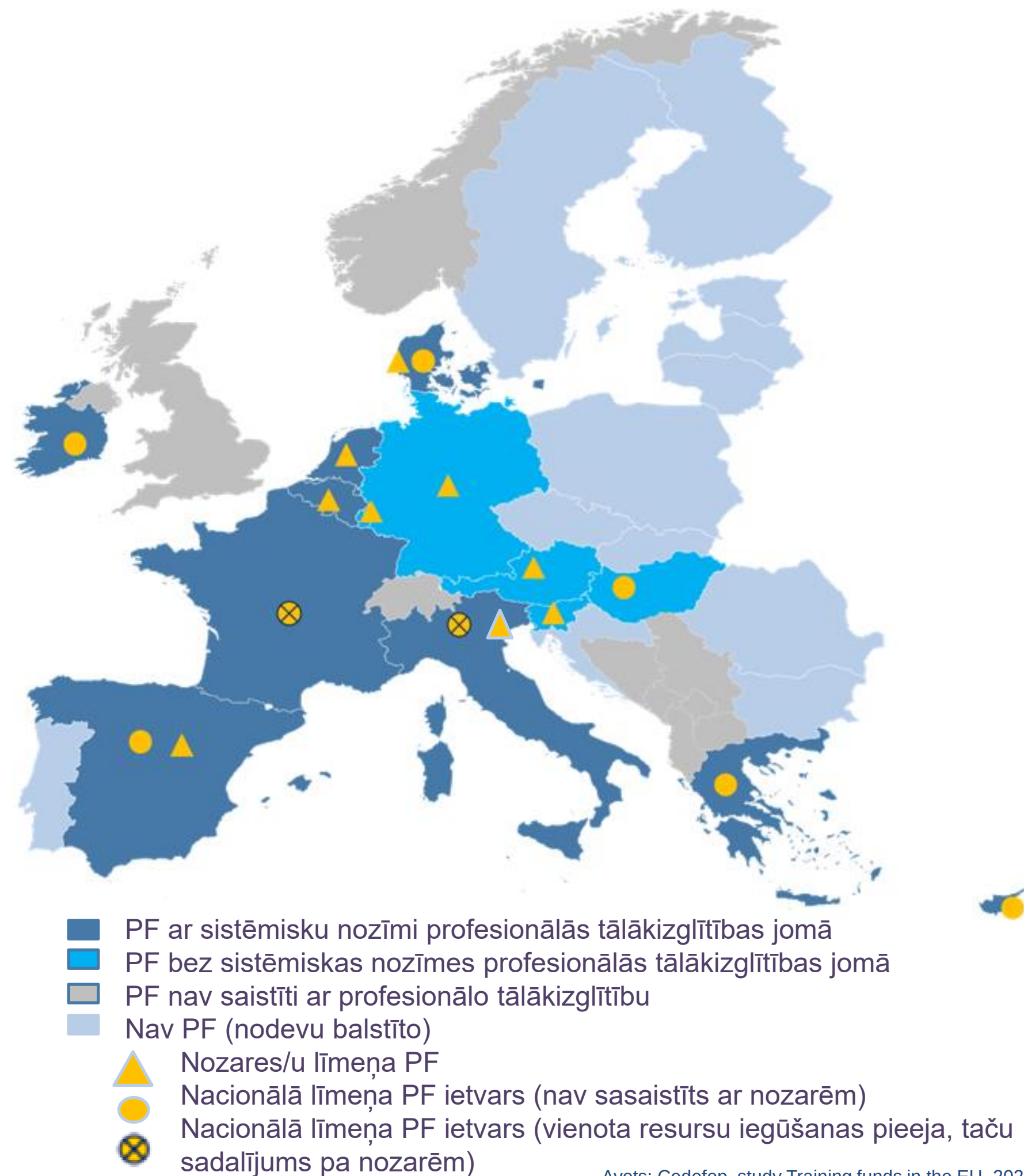
Sociālais dialogs un koplīgumu slēgšana. PF izveide bieži bija darba devēju organizāciju un arodbiedrību sarunu rezultāts. Šie fondi parasti tika pārvaldīti kopīgi ar sociālajiem partneriem, atspoguļojot sadarbības pieeju darbaspēka attīstībai.

Kvalificētā darbaspēka pārvilināšanas mazināšana. Apvienojot resursus PF, mācību izmaksas un ieguvumi tika dalīti starp nozares uzņēmumiem, tādējādi samazinot konkurenci par kvalificētu darbaspēku un veicinot kopīgus ieguldījumus cilvēkkapitālā.

TVĒRUMS

- **2022. gadā prasmju fondi darbojās vismaz 75 valstīs visā pasaulē**
- **Eiropas Savienībā šādas sistēmas ir ieviestas 13 dalībvalstīs**, tostarp Spānijā, Francijā, Kiprā, Beļģijā, Dānijā, Itālijā, Īrijā, Vācijā un citur
- UK – būvniecības sektorā kopš 1950-ajiem, BE – 10 sektoros kopš 1950-ajiem, DE – vairāk kā 10 PF kopš 1970-ajiem, IT – 19 sektoros kopš 1990-ajiem

PRASMJU FONDU DAUDZVEIDĪBA

«Nav vienas pareizās receptes»

Pēc to darbības mēroga:

- Nozaru fondi* (IT, NL, BE, UK)
- Starpnozaru fondi (FR, CY, EL)
- Valsts fondi (EL)
- Reģionālie fondi (CA, AU)

Pēc finansēšanas avota:

- Darba devēju nodevas (obligātas/brīvprātības)
- Valsts finansējums (nodokļu ieņēmumi)
- Donoru finansējums (piem., aizdevumi)
- Kombinēti finanšu avoti***

Pēc pārvaldības modeļa:

- Vienota struktūra valsts līmenī (FR, CY)
- Atsevišķu organizāciju grupa, piem., nozaru līmenī (IT, NL, BE)
- Trīspusējs**, divpusējs, vienpusējs

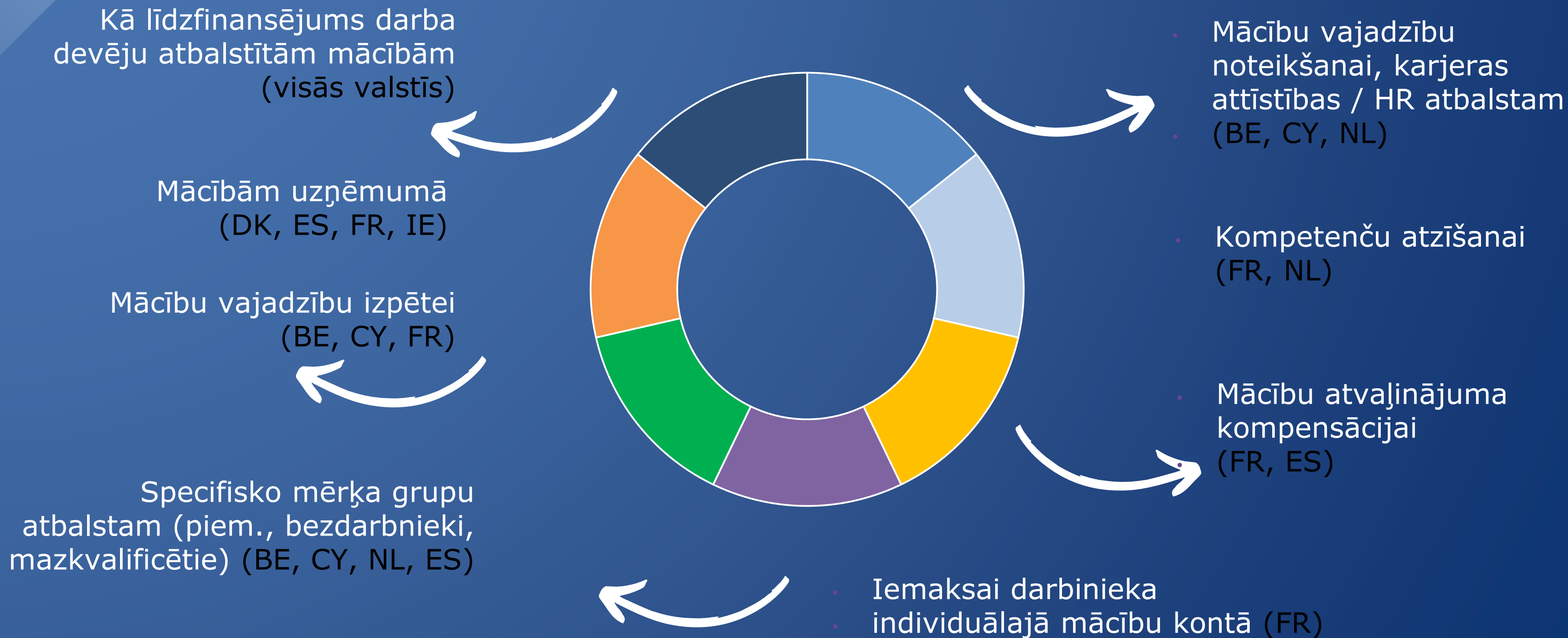
Pēc finansēšanas bāzes:

- Procenti no peļņas vai apgrozījuma
- Algas nodeva 0,24% EL - 1% FR, NL
- Fiksēta maksa piem., par darbinieku (DK)

Pēc mērķa:

- Esošo darbinieku prasmju attīstībai
- Nodarbinātajiem un bezdarbniekiem (IT, CY)
- Darbinieku piesaistei darbam nozarē (NL)
- Bezdarba riskam pakļautajiem (ES, CY)

PRASMJU FONDU ATBALSTA VEIDI

LATVIJAS CEĻŠ LĪDZ PRASMJU FONDIEM

STARPTAUTISKIE PĒTĪJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

- OECD Prasmju stratēģija: LATVIJA (2018-2021): ieteikums ieviest Prasmju fondus Latvijā
- TSI projekts «Supporting employers to promote skills development in Latvia» (2022-2023): analīze par PF ieviešanu
- Cedefop pētījums «Training funds in the EU» (2023. – turpinās)

POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam «Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai»
- Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns: PF izmēģinājuma apņemšanās
- Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmu 2021.–2027. gadam: līdzfinansējums

DARBA DEVĒJU PĀRSTĀVJU INICIATĪVAS

- ESF projekts «Sociālā dialoga attīstība labāka tiesiskā regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības atbalsta jomā» (2017-2021)
- LBAS un LDDK konference «Ieguldījums cilvēkkapitālā: sociālo partneru prasmju fondi Eiropā» (2019)
- LDDK konference “Prasmju fondi kā instruments ilgtspējīgas pieaugušo izglītības nodrošināšanai” (2025)

PRASMJU FONDI: IEGUVUMI SISTĒMISKĀ LĪMENĪ

Attīstītu sociālajā dialogā balstītu pārvaldības sistēmu cilvēkresursu attīstībai nozarēs

Veicinātu nozaru un darba devēju atbildību par cilvēkresursu attīstību un plānošanu, tostarp ilgtermiņā
(ownership)

Veicinātu kvalitatīvu un darba devēju prasībām atbilstošu mācību piedāvājumu konkurences apstākļos

Palielinātu darbaspēka iesaisti prasmju un kvalifikāciju pilnveidē

Palielinātu resursus izglītības ekosistēmā

Ilgtermiņā varētu kļūt par pieaugušo izglītības ilgtspējīgas finansēšanas pieeju (piem., caur nodokļu maksājumu pārvirzīšanu)

Izglītības un zinātnes
ministrija

ESF+ 4.2.4.1.pasākuma 2.kārtas investīcijas un rezultāti

**Pasākumam pieejamais
finansējums: 6,06 MEUR**

1 projektam:

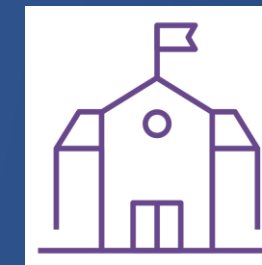
Max 2,02 MEUR

Min 1,21 MEUR

**Privātais finansējums:
ne mazāk kā 5%,
pakāpeniski palielinot
līdzfinansējumu**

Mērķis ir izstrādāt sociālajā dialogā balstītu Latvijai atbilstošu prasmju fondu darbības un finansēšanas modeli, lai attīstītu nozares komersantu darbinieku un potenciālā darbaspēka prasmes, sekmējot to ātru un efektīvu pielāgošanos darba tirgus attīstības vajadzībām.

Plānotie rezultāti 1 projektam:

- ❑ **Mācības iesaistītas vismaz 1 580 personas**
- ❑ **Dalībnieki, kuri dalības rezultātā ir ieguvuši kvalifikāciju* – 1 200**
- ❑ **Dalībnieki, kuri atrodas labākā darba situācijā 6 mēn. pēc mācībām – 290**

* EK rādītājs Latvijas kontekstā atbilstoši LKI attiecas uz profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmām, profesionālās izglītības programmu moduļiem, studiju moduļiem un kursiem.

PRASMJU FONDU ATTĪSTĪBAS UN PILOTĒŠANAS RISINĀJUMS

Izveido publisko un privāto
organizāciju partnerību
1 partnerība = 1 pilots

Izstrādā PF konceptu,
Iesaista uzņēmumus,
Piesaka projektu

Veido PF, uzsāk
pilotēšanu:
piesaista finansējumu,
plāno mācības un citu
atbalstu,
pārvalda PF

1 pilots = 1 nozare = 1 projekts

2.solis

3.solis

Risinājuma ilgtspējība vismaz 3 gadi

Nozare = identificējama atbilstoši NACE vai NKS, vai kā ekonomikas joma, kas apvieno lielu uzņēmumu grupu ar līdzīgu uzņēmējdarbības jomu, produktu vai pakalpojumu vai darbības virzienu, vai darba devējus pārstāvoša organizācija

PRASMJU FONDA KONCEPTS

Informācija par prasmju fondu

- Nepieciešamības pamatojums
- Nozares raksturojums (dati, prognozes)
- Attīstības vīzija un mērķi
- Dalībnieku ieguvumi

Darbības un pārvaldības modelis

- Sadarbības modelis un struktūra
- Partneru lomas un atbildība
- Lēmumu pieņemšana un administrēšana
- Jaunu dalībnieku piesaiste

Finansēšanas modelis un ilgtspēja

- Finansēšanas avoti un proporcionalitāte
- Ilgtspēja pēc projekta beigām
- Risku izvērtējums un mazināšana
- Redzējums PF juridiska formas izveidei

Ieguldījums cilvēkresursu attīstībā

- Mērķa grupas raksturojums
- Prasmju, t.sk. nākotnes prasmju, prognozes
- Atbalsta pasākumu nozarē apraksts
- Piesaistes mehānismi un mācību īstenotāji

Sasniedzamie rezultāti

- Rādītāju sasniegšanas apraksts
- Uzraudzības un uzskaites sistēma

Komunikācijas stratēģija

- Komunikācijas pasākumi un termiņi
- Rezultātu izplatīšana

DARBĪBAS, KO FINANSĒJUMA SAŅĒMĒS UN TĀ PARTNERI VEIC SASKAŅĀ AR NOSLĒGTO LĪDZDARBĪBAS LĪGUMU AR NOZARES MINISTRIJU VAI EM UN SADARBĪBAS APLIECINĀJUMU

- PF konceptuālā apraksta un iepirkuma dokumentācijas sagatavošana;
- PF konceptuālā apraksta pilnveide, nepieciešamo tiesību aktu, procedūru aprakstu un citu risinājumu izstrāde, aprobācija un pilnveidošana;
- Darbaspēka prasmju vajadzību apzināšana un mācību vajadzību, nākotnes prasmju redzējuma sagatavošana, kā arī nodarbinātajiem nepieciešamo mācību novērtējums un prasmju attīstības kartējuma izstrāde;
- Mācību un citu nozares cilvēkkapitāla attīstībai nepieciešamo atbalsta pasākumu īstenošanas plāna izstrāde un apstiprināšana;
- Sabiedrības informēšana par projekta mērķiem, norisi un rezultātiem;
- PF partnerības un nozaru pārstāvju savstarpējās sadarbības sekmēšanas pasākumi;
- Komunikācijas un vizuālās identitātes prasību nodrošināšana;
- Horizontālā principa 'Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana' darbību īstenošana;
- Projekta vadība un īstenošana.

ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS finansējuma saņēmējam un tā sadarbības partneriem

Izmaksu kategorija	Ierobežojums / Nosacījums
Projekta dokumentācijas sagatavošana, t.sk. PF konceptuālā apraksta sagatavošana	≤ 50 000 EUR
Netiešās izmaksas	15 % no personāla izmaksām
Projekta vadības un īstenošanas personāla atlīdzība (uz darba līguma, uzņēmuma vai pakalpojuma līguma pamata)	≤ CSP noteiktā vidējā alga
Darba vietu aprīkojuma iegāde	≤ 3 000 EUR/ vieta visā projektā
Komandējumi un darba braucieni (LV un ārvalstis)	pēc FM metodikas*
Transports (maksa par degvielu vai sabiedriskā transporta izmantošanu, transportlīdzekļu noma, transporta pakalpojumu pirkšana)	pēc FM metodikas**
Pasākumu (semināri, konferences u.c.) organizēšana, īstenošana un dalība (LV un ārvalstis)	≤ 10 % no projekta kopējām izmaksām
Pētījumi/mācību vajadzību izpēte	-
Komunikācija un vizuālā identitāte	-

*Vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika iekšzemes komandējumu izmaksām ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. g. īstenošanai

** Vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. g. īstenošanai

DARBĪBAS PF APROBĀCIJAI, KO ĪSTENO PRASMJU FONDA PĀRVALDĪTĀJS, ievērojot MKN 67. punktā minētos nosacījumus

- Mācību un citu atbalsta pasākumu īstenošanas plāna ieviešana, t.sk. mācību iepirkumi, sadarbība ar izglītības iestādēm un mācību dalībnieku atbilstības pārbaude un uzskaite;
- Atbalsts komersantu nodarbināto mācībām, nodrošinot komersantu atlasīšanu un komercdarbības atbalsta piešķiršanu;
- Atbalsts nozares potenciālā darbaspēka piesaistei, organizējot un finansējot publisku pieteikšanos mācībām;
- PF budžeta pārvaldība un izmantošana atbilstoši PF partnerības stratēģiskajiem lēmumiem;
- Jaunu PF dalībnieku piesaiste;
- Pasākumi mērķa grupas piesaistei, informēšana par projekta mērķiem, norisi un rezultātiem, informācija plašsaziņas līdzekļos, labās prakses un pieredzes apmaiņa u.c.
- Mācību rezultātu analīze, izvērtējot pasākumu ietekmi uz komersantu vai nozaru attīstību un veicot komersantu aptaujas par mācībās iesaistītām personām, lai noskaidrotu iegūto prasmju un zināšanu ietekmi.

Izglītības un zinātnes
ministrija

ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS PF pārvaldītājam, ievērojot MKN minētos komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumus

Izmaksu kategorija	Ierobežojums / Nosacījums
PF īstenošanas personāla atlīdzība (uz darba līguma, uzņēmuma vai pakalpojuma līguma pamata)	≤ CSP noteiktā vidējā alga
Netiešās izmaksas	15 % no personāla izmaksām
Darba vietu aprīkojuma iegāde	≤ 3 000 EUR/ vieta visā projektā
Komandējumi un darba braucieni (LV un ārvalstis)	pēc FM metodikas*
Transports (maksa par degvielu vai sabiedriskā transporta izmantošanu, transportlīdzekļu noma, transporta pakalpojumu pirkšana)	pēc FM metodikas**
Informatīvās kampaņas, PF dalībnieku un mērķa grupas piesaiste (semināri, izstādes, mediji, drukātie materiāli)	≤ 10 % no projekta kopējām izmaksām
Mācību apguves izmaksas komersantu darbiniekiem (PF pārvaldītājs piešķir komercdarbības atbalstu komersantam)	≥ 50 % no projekta attiecināmajām izmaksām
Mācību apguves izmaksas nozares potenciālajam darbaspēkam (nepiemēro komercdarbības atbalstu)	
Īstenoto mācību ietekmes izvērtēšana	-

* Vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika iekšzemes komandējumu izmaksām ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. g. īstenošanai

** Vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam īstenošana

Komersantam pieejamais atbalsts

Atbalsts Latvijas Republikā reģistrētu sīko(mikro), mazo, vidējo un lielo komersantu nodarbināto mācībām (LV un ārvalstīs), izņemot mācībām:

- darba drošības un aizsardzības jautājumos;
- transportlīdzekļu vadītāju kursiem AM, A1, A2, A, B1, B un BE kategorijas iegūšanai;
- augstākās izglītības studiju programmās;
- mācībām, kas nav tieši saistītas ar projekta ietvaros plānotajām darbībām, nav izmērāmas, samērīgas, pamatotas ar izdevumus apliecinošiem dokumentiem un attiecībā uz kurām nav ievēroti saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principi;
- zvejas un akvakultūras produktu primārās ražošanas, apstrādes un tirdzniecības nozarē un lauksaimniecības produktu primārās ražošanas, pārstrādes un tirdzniecības nozarē (*Komisijas regula Nr. 2023/2831 1. panta 1. punkts*).

PF pārvaldītājs sniedz atbalstu komersantam saskaņā ar Komisijas regulu Nr. 2023/2831 un normatīvajiem aktiem par de minimis atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtību.

Piešķirot atbalstu PF pārvaldītājam jāpārlicinās, ka komersanta darbiniekam netiek paredzēts atbalsts tādām mācībām, kas apgūtas EM 4.2.4.1. pasākuma "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" pirmās kārtas ietvaros.

Izglītības un zinātnes
ministrija

UZ SADARBĪBU!

